

## **НЕСТАЧА КОМПЕТЕНЦІЙ У ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ЧИННИК, ЩО ГАЛЬМУЄ ЇХ ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК**

**Ємельянов Олександр Юрійович**

д-р. екон. наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій  
*Національний університет «Львівська політехніка», Україна*

**Гаврась Дмитро Русланович**

аспірант кафедри економіки підприємства та інвестицій  
*Національний університет «Львівська політехніка», Україна*

**Данилович Олена Тарасівна**

аспірантка кафедри економіки підприємства та інвестицій  
*Національний університет «Львівська політехніка», Україна*

Для того, щоб досягнути високих темпів економічного зростання підприємств, необхідно впроваджувати інвестиційно-інноваційну модель їхнього економічного розвитку [1–3]. Передусім, це стосується технічного та технологічного розвитку [4–8], який безпосередньо визначає конкурентоспроможність продукції підприємств [9–11] та впливає на ступінь ефективності використання їх економічних ресурсів [12–15]. Проте забезпечення тривалого економічного розвитку підприємств потребує попереднього розроблення його науково обґрунтованих стратегій [16–18], які повинні мати на меті покращення показників діяльності економічних суб'єктів, зокрема зростання їх ринкової вартості [19–21] та збільшення економічного потенціалу [22, 23]. Це вимагає врахування дії чинників, які зумовлюють таке покращення, зокрема інноваційності підприємств [24, 25] та рівня їх інноваційного розвитку, з метою подальшого управління ними [26].

Необхідно відзначити, що рівень інноваційного розвитку компаній значною мірою визначається їхньою здатністю долати ті бар'єри, що постають на шляху такого розвитку. Зазначених бар'єрів існує доволі багато і їх можливо згрупованими за різними класифікаційними ознаками, зокрема: за змістом тих нововведень, які передбачається впровадити; за способом набуття відповідних нововведень; за об'єктивністю тих причин, що зумовлюють перешкоди; за можливістю подолання відповідних перешкод; за складністю подолання перешкод; за характером причин, які викликають відповідні перешкоди; за етапами інноваційного процесу.

Окрім того, перешкоди, які постають на шляху інноваційного розвитку підприємств, можуть бути поділені на такі групи за етапами інноваційного процесу: 1) перешкоди, які постають при збиранні вхідної інформації, необхідної для ухвалення рішень про розроблення підприємством нововведень або придбання ним нововведень, розроблених сторонніми особами; 2) перешкоди, які постають при обґрунтуванні доцільності реалізації підприємством певних інноваційних проєктів; 3) перешкоди, які постають у процесі формування ресурсного забезпечення реалізації підприємством відповідних проєктів; 4) перешкоди, які постають при реалізації підприємством інноваційних проєктів; 5) перешкоди, які постають при отриманні підприємством фінансово-економічних результатів від здійснення інноваційних проєктів.

Своєю чергою, групування перешкод на шляху інноваційного розвитку

підприємства за характером їхніх причин, дає змогу виділити як одну з таких причин недостатність наявних у персоналу підприємства компетентній у сфері управління інноваційною діяльністю. Очевидно, що ця причина діє на усіх етапах провадження інноваційного процесу. У зв'язку із цим, можливо виділити п'ять чинників, що зумовлюють перешкоди на шляху інноваційного розвитку компаній, за етапами інноваційного процесу, а саме: 1) відсутність або недостатній рівень компетенцій персоналу підприємств щодо збирання вхідної інформації, необхідної для розроблення інноваційних проєктів; 2) відсутність або недостатній рівень компетенцій персоналу підприємств щодо оброблення вхідної інформації та обґрунтування доцільності реалізації тих чи інших інноваційних проєктів; 3) відсутність або недостатній рівень компетенцій персоналу підприємств стосовно формування ресурсного забезпечення реалізації суб'єктами господарювання відповідних інноваційних проєктів; 4) відсутність або недостатній рівень компетенцій персоналу підприємств щодо реалізації інноваційних проєктів; 5) відсутність або недостатній рівень компетенцій персоналу підприємств щодо отримання фінансово-економічних результатів від здійснення суб'єктом підприємництва відповідних проєктів.

Звичайно, що гальмування інноваційного розвитку підприємств може бути викликано і іншими, окрім нестачі відповідних компетенцій, причинами. Зокрема, такою причиною може виступати недостатність обсягів ресурсів, необхідних для провадження підприємствами інноваційної діяльності. Водночас, вплив, який справляє на рівень інноваційного розвитку суб'єктів господарювання нестача у їхнього персоналу компетенцій у сфері управління інноваційною діяльністю, теж може досить сильним.

### Список використаних джерел:

1. Герасимчук, В. Г., Довгань, Л. Є. & Давиденко, В. Р. (2006). Інноваційно-інвестиційний розвиток промисловості України: проблеми і перспективи. Інвестиції: практика та досвід, (12), 14–17.
2. Найдюк, В. С. (2013). Сутність та передумови інноваційного розвитку підприємств. Маркетинг і менеджмент інновацій, (4), 251–263.
3. Продіус, О. І. (2010). Інноваційний розвиток промисловості: реалії та перспективи. Вісник ХНУ, (1(1)), 106–110.
4. Петрушка, Т. О., Ємельянов, О. Ю. & Курило, О. Б. (2020). Підвищення ефективності господарської діяльності як чинник економічного розвитку підприємств. Ефективна економіка, (12). [http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek\\_2020\\_12\\_23](http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_12_23).
5. Balanska, O., & Yemelyanov, O. (2021). The risk planning methodological principles for housing investment. Three Seas Economic Journal, (2(1)), 8-13. <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2021-1-2>.
6. Пирог, О. В. (2011). Технологічний розвиток промисловості України. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону, (2 (7)), 248–252.
7. Piva, M. & Vivarelli, M. (2018). Technological change and employment: is Europe ready for the challenge. Eurasian Bus. Rev., (8(1)), 13-32.
8. Yemelyanov, O., Symak, A., Petrushka, T., Zahoretska, O., Kusi, M., Lesyk, R. & Lesyk, L. (2019). Changes in Energy Consumption, Economic Growth and Aspirations for Energy Independence: Sectoral Analysis of Uses of Natural Gas in Ukrainian Economy. Energies, (12(24)), 4724.
9. Ємельянов, О. Ю., Лесик, Л. І. & Петрушка, Т. О. (2016). Моделювання показників оцінювання конкурентного потенціалу промислового підприємства. Актуальні проблеми економіки, (4), 340–348.
10. Ахматова, М. (2003). Теоретические модели конкурентоспособности. Маркетинг, (4(71)), 25–38.

11. Гнатушенко, В. В. (2006). Управління конкурентним потенціалом підприємств (дис. ... д-ра екон. наук). Донец. нац. ун-т, Донецьк, Україна.
12. Левченко, Н. М. (2012). Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до діагностики. Інвестиції: практика та довід, (2), 114–117.
13. Ємельянов, О. Ю., Петрушка, Т. О. & Крет, І. З. (2013). Методичні засади оцінювання економічної ефективності впровадження ресурсозберігаючих технологій на промислових підприємствах. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління», (754), 18–25.
14. Плешка, А. Р. (2011). Фактори, що впливають на розвиток виробничого потенціалу. Наук. праці Нац. ун-ту харч. технологій (37/38), 279–283.
15. Yemelyanov, O., Symak, A., Petrushka, T., Vovk, O., Ivanytska, O., Symak, D., Havryliak, A., Danylovych, T. & Lesyk, L. (2021). Criteria, Indicators and Factors of the Sustainable Energy Saving Economic Development: the Case of Natural Gas Consumption. Energies, (14 (18)), 5999.
16. Власенко, В. А. (2014). Розробка та реалізація стратегії розвитку підприємства в умовах трансформації ринкових відносин: принципові підходи та інструменти. Економіка. Менеджмент. Підприємництво, (26(1)), 32–41.
17. Клименко, С. М. (2013). Формування стратегії розвитку підприємства з урахуванням ризиків. Бізнес Інформ, (8), 343–347.
18. Шавшин, О. С. (2017). Стратегія інноваційного розвитку підприємства. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука», (3(25)), 167–171.
19. Бурбан, О.В. (2021). Роль оцінювання вартості як інструмента підготовки рішень для обґрунтування ринкової капіталізації підприємства. Економічний форум, (1), 116–121.
20. Максименко, І. О. & Бокій, В. І. (2008). Ринкова вартість підприємства як результат реалізації його економічного потенціалу. Вісник Хмельницького національного університету, (3 (1)), 192–221.
21. Хімїон, О. О. (2010). Теоретичні і методичні засади оцінки управління вартістю компанії. Актуальні проблеми економіки, (5(107)), 150–158.
22. Ємельянов, О. Ю. (2019). Інструментарій та моделі оцінювання потенціалу економічного розвитку підприємств (дис. ... д-ра екон. наук). Національний університет «Львівська політехніка», Львів, Україна.
23. Ємельянов, О., Петрушка, Т. & Симак, А. (2022). Інноваційність економічного розвитку підприємств: сутність, види та особливості оцінювання. Економіка та суспільство, (37). <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1221>.
24. Гончар, О. І. & Хачатрян, В. В. (2018). Інноваційність – сучасна умова розвитку підприємницького потенціалу. Підприємництво і торгівля, (23), 77–81.
25. Курило, Л. І., Удовиченко, С. М. & Сльозко, Т. М. (2016). Інноваційність економіки з огляду рівня розвитку науки. Глобальні та національні проблеми економіки, (13), 129–133.
26. Харченко, В. А. (2014). Механізм формування системи стратегічного управління розвитком промислового підприємства. Економіка промисловості, (4 (68)), 97–104.